

Sprawozdanie z oceny własnej – doświadczenia jednostek w uznawaniu efektów uczenia się osiągniętych poza edukacją formalną (2014)

1. Opis

1a. Wpływ niżu demograficznego na funkcjonowanie jednostki

Według danych MNiSzW, w roku akademickim 2012/2013 w polskich uczelniach studiowało 1 675 815 studentów, zgodnie zaś z prognozami MNiSzW w następstwie niżu demograficznego liczba studiujących w r. 2024/2025 spadnie do 1 254 000 (czyli o 25%), a w r. 2035/2036 wynosić będzie ok. 1 486 000 (czyli o ok. 9% mniej niż w r. 2012/2013).

Czy w trwającej kadencji władze jednostki podjęły analizę wpływu niżu demograficznego na jej obecne i przyszłe funkcjonowanie (np. przy okazji opracowywania strategii jednostki)?

Tak. Oczekiwane jest zmniejszenie liczby studentów niestacjonarnych, przy zachowaniu dotychczasowej liczebności studentów dziennych.

Jeśli tak, to kto dokonywał tej analizy (np. władze jednostki, Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia, komisja lub komisje Rady jednostki, specjalnie powołany zespół ekspertów, inne)?

Analiza była prowadzona przez zespół dziekański oraz dyskutowana przez Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Czy w wyniku tej analizy zaplanowano konkretne działania zapobiegające negatywnym następstwom niżu demograficznego?

Od strony władz dziekańskich analizowane są skutki ekonomiczne. WZZJK zajmował się kwestią standardów kształcenia i oceny osiągania efektów uczenia się „na wyjściu” w sytuacji, gdy zmniejszona liczba kandydatów spowoduje obniżenie kryteriów selekcji, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w założeniu obniżonych efektów uczenia się „na wejściu” (słabszego poziomu wiedzy ogólnej osób rozpoczynających studia).

1b. Doświadczenia jednostki w uznawaniu efektów uczenia się osiągniętych poza uczelnią

Zarówno w latach 90. ubiegłego wieku, jak i w ciągu ostatnich kilkunastu lat osoby posiadające już doświadczenie zawodowe podejmowały na UW studia zaoczne (ale także podyplomowe, a niekiedy dzienne), np. nauczyciele będący absolwentami filologii rosyjskiej podejmowali studia na kierunku filologia polska; pracownicy archiwów – studia na kierunku historia, specjalizacja archiwistyka itp.

Czy w jednostce zaliczano już doświadczenia zawodowe studentów na poczet przedmiotów/modułów programu studiów (dziennych, zaocznych, podyplomowych)?

Jeśli tak, to prosimy o przedstawienie przeglądu dotychczasowych praktyk w tym zakresie – sięgający nawet lat 90. i uwzględniający doświadczenia prodziekanów ds. studenckich, dyrektorów ds. studenckich, kierowników studiów podyplomowych, kierowników studiów zaocznych.

W przypadku wybranych studiów podyplomowych o charakterze interdyscyplinarnym (np. Psychologia Transportu) niektóre przedmioty były zaliczane na podstawie wcześniejszych doświadczeń zawodowych. Każdorazowo sprawa była rozpatrywana indywidualnie przez kierownika studiów i wykładowcę przedmiotu. W wyniku rozmowy ustalano, czy posiadane przez słuchacza kompetencje są zgodne z oczekiwanymi efektami kształcenia dla danego przedmiotu.

2. Dobre praktyki w ocenianej dziedzinie (rozwiązania sprawdzone i godne upowszechnienia)

Jakie rozwiązania (procedury) spośród odnotowanych w punkcie 1b. sprawozdania można uznać za rozwiązania sprawdzone i godne upowszechnienia?

Sprawą trudną jest weryfikacja faktycznie posiadanych kompetencji. Niekiedy osoby legitymujące się znaczącym stażem zawodowym w danej specjalności nie mają wiedzy, umiejętności, a szczególnie kompetencji społecznych wystarczających aby zostały uznane za równoważne efektem kształcenia uzyskiwanym w trakcie kształcenia w Uniwersytecie. Niekiedy również lekceważą podstawy naukowe, uznając za wystarczające posiadanie „wycucia”. Z tego względu diagnoza kompetencji powinna mieć charakter wszechstronnej oceny wszystkich oczekiwanych efektów kształcenia.

Spotykana jest postawa „ja wszystko umiem, potrzebny mi tylko papier”. Z doświadczenia wynika, że osoby, których kompetencje zostały zakwestionowane i które poproszono o udział w zajęciach w celu nabrania właściwej perspektywy do wykonywania swoich zadań zawodowych, w efekcie były zadowolone i zdziwione postępami wiedzy psychologicznej od czasu swoich studiów.

3. Szanse i zagrożenia (w kontekście przewidywanych skutków niżu demograficznego) wynikające z proponowanych przez MNiSzW rozwiązań prawnych

Przyjęty przez Radę Ministrów w grudniu 2013 r. projekt *Ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym* zawiera m.in. zapisy:

Art. 1 pkt 99:

„Art. 170f. Senat uczelni określa organizację potwierdzania efektów uczenia się, w tym:

- 1) zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się;
- 2) sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się.

Art. 170g. 1. Efekty uczenia się mogą zostać potwierdzone:

- 1) osobie posiadającej świadectwo dojrzałości i co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie;
  - 2) osobie posiadającej tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny i co najmniej 3 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia;
  - 3) osobie posiadającej tytuł zawodowy magistra lub inny równorzędny i co najmniej 2 lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na kolejny kierunek studiów pierwszego lub drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie.
2. W przypadku absolwentów kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych oraz kolegiów pracowników służb społecznych przystępujących do potwierdzenia efektów uczenia się nie jest wymagane spełnienie warunku pięcioletniego doświadczenia zawodowego.
3. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć studentowi nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia.
4. Liczba studentów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, którzy zostali przyjęci na studia na podstawie najlepszych wyników uzyskanych w procesie potwierdzenia efektów uczenia się, nie może być większa niż 20% ogólnej liczby studentów na tym kierunku, poziomie i profilu kształcenia”.

Art. 42:

„Senaty uczelni są obowiązane, w terminie do dnia 30 czerwca 2014 r., podjąć uchwały w sprawach, o których mowa w art. 170f ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą”.

3a. Szanse

Jakie szanse dla jednostki – zdaniem władz jednostki i Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia – wynikają z proponowanych przez MNiSzW rozwiązań prawnych?

Wydział Psychologii, uwzględniając specyfikę prowadzonego kierunku, widzi możliwość dość ograniczonego zastosowanie powyższych rozwiązań prawnych. Osoby wykonujące pracę psychologa a nie posiadające dyplomu magistra uzyskanego na kierunku Psychologia, w świetle prawa (Ustawa o Zawodzie Psychologa i Samorządzie Zawodowym Psychologów) dopuszczają się czynu karalnego.

Istnieje grupa osób, wykonujących zawody pokrewne (lekarzy, pedagogów, terapeutów itp.) których doświadczenie zawodowe może częściowo przyczynić się do zdobycia kwalifikacji równorzędnych

efektom kształcenia na kierunku Psychologia, które mogą być zainteresowane studiami psychologicznymi jeśli będą mogli je odbyć w krótszym czasie na renomowanej uczelni.

3b. Zagrożenia

Jakie zagrożenia dla jednostki – zdaniem władz jednostki i Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia – wynikają z proponowanych przez MNiSzW rozwiązań prawnych?

Zagrożeniem jest obniżenie poziomu kształcenia w wyniku trudności z dostosowaniem zajęć do bardziej zróżnicowanych grup studentów i słuchaczy. Program studiów ma charakter dość zintegrowany i zastępowanie bloków zajęć poprzez uznanie kompetencji uzyskanych podczas studiów na innym kierunku lub zdobytych w trakcie praktyki zawodowej może tok kształcenia silnie zaburzyć. Z doświadczeń innych uczelni, tworzących studia psychologiczne skrócone, przeznaczone dla magistrów innych specjalności wynika, że bardzo często realny poziom kompetencji absolwentów daleko odbiega od osób studiujących w normalnym trybie.

Dodatkowo, (jak wspomniano powyżej) częsta postawa roszczeniowa i nadmierne przekonanie o własnych kompetencjach mogą utrudniać postawę otwartości i szacunek dla wiedzy.

W opinii WPUW tworzenie odrębnych ścieżek dydaktycznych dla osób posiadających doświadczenie zawodowe uznawane za równoważne jest niewłaściwe. Zaliczanie poszczególnych przedmiotów i bloków zajęć osobom, których kompetencje zostały zweryfikowane można uznać za możliwe, aczkolwiek wymagające zindywidualizowanego podejścia i czujnego tutoringu.

4. Załączniki (pomocne UZZJK w pracach nad sprawozdaniem z oceny własnej w skali całej uczelni).

Uwaga: załączniki nie będą publikowane wraz ze sprawozdaniem.

Sprawozdanie, opracowane przez Wydziałowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia zostało zaakceptowane przez Dziekana wydziału Psychologii w dniu 16.06.2014.

Podpis Dziekana wydziału

Podpis Przewodniczącego WZZJK